

ŠPORT IN TELESNA KULTURA

Težave pri vrednotenju dela društev in športnikov

Kam greš, vrhunski šport?

(sa) Že pred leti so športni delavci razdelili šport in športnike na dvoje skupin: rekreativni oziroma množični in na vrhunski šport. Tako veljajo tudi za sofinanciranje programov posameznih skupin ločeni ključni. V Ljubljani obstaja pet občinskih zvez za telesno kulturo in še mesta povrhu.

V vsaki občini posamezna društva in družbene organizacije, ki se ukvarjajo s športno dejavnostjo, vzgajajo svoje člane za čimboljše športnike. Če ti izpolnijo dogovorjene rezultate, se lahko uvrstijo v mestni proračun; vsem takim se ob dodatnem naporu obetajo še možnosti, da se uvrstijo dalje. Če športnik doseže nazive »zaslužni«, »perspektivni« ali pride celo v zvezni in mednarodni razred, ga že financiramo iz mestnega proračuna. Tako se občina razbremeni uspešnih športnikov in breme njihovega dela prenese na mesto. Slednje pa za zbiranja sredstev seveda iz občinskih računov.

Skromna analiza tako kaže, da smo Šiškarji kar 91 športnikov od skupno 171 vzgojili za mestni proračun, torej več kot polovico. To očitno dokazuje kvaliteto delo naših športnih organizacij. Pri tem pregledu niso zajeti zimski športi. Za sezono 1982/83 je evidentiranih v mestu 60 športnikov, od tega v Šiški kar 38. Velja pa omeniti, da niso upoštevani nogometaši, kajti ti niso kategorizirani športniki po kriterijih jugoslovanske kategorizacije.

V naši občini deluje več kot 100 športnih klubov, od katerih imajo številni še »podklube«. To velja za večja društva, ki imajo na svojih seznamih več klubov, zato pa tudi več selekcij itd.

Vsako leto znova pa se porajajo težave pri vrednotenju dela posameznih društev oziroma športnikov. Če bi bilo sredstev dovolj, bi strokovna služba pri občinski ZTKO preprosto izračunala, koliko sredstev komu pripada. Tako pa se razne komisije, odbori in druga telesa mučijo, kako razdeliti skromna sredstva, da ne bi kakšne panoge preveč prizadeli. Vedno se pojavlja ista dilema: ali razvijati manj športnih panog, pa tem zajamčiti ustrezna sredstva ali pa nadaljevati po starem — da vse panoge životarijo. Rezultati bodo pač taki kot doslej: odvisni od prizadevnosti posameznega športnika ali športnih delavcev. Slednji vedno bolj obupujejo, ker je sredstev vedno manj, zahtev pa vse več. Torej, kako se opredeliti!

Pogosto poslušamo, kako take zadeve rešujejo športno razvite tuje dežele: kljub pomembnim svetovnim uspehom pogosto izločijo vrsto panog, močnejše pa podpro dve, tri in le redkeje več športnih panog. Seveda za prioritete panoge žal ni sredstev za vzgojo bodočih svetovnih prvakov že od vrtcev dalje...

In kako pri nas? Zelo različno. V Ljubljani so posamezne občine same določile panoge, ki jih močnejše financirajo, torej panoge prioritete.

nega razreda. Tako imamo npr. v Sloveniji 832 kategoriziranih športnikov iz kar 32 panog. Kakšni so rezultati, vemo.

Športni delavci ugotavljajo vseprek, da moramo čimprej spremeniti sistem financiranja panog. Prav tako moramo čimprej začrtati, za kakšne cilje se bomo borili v športnih arenah. Ali bo cilj postati prvak krajevnih skupnosti ali pa olimpijski prvak? Teh ciljev ni, ampak smo v glavnem vedno za vse. In se ne moremo dogovoriti, saj imajo vsi po svoje prav: tisti, ki so za »žaganje« vseh panog razen dveh, največ treh prednostnih, pa do tistih, ki se jim smilijo vse panoge, pa bi jih raje prepustili naravnemu izumiranju. Za Ljubljano kot zaokroženo celoto, ki ima vrsto športnih objektov, pa bi verjetno veljala drugačna načela kot doslej. Že vrsto let obstaja zamisel o združitvi npr. atletov v merilu mesta in podobno za nogomet. Obe panogi bi po tej zamisli lahko izvajali kvalitetnejši šport, racionalizirali bi obe dejavnosti, športni uspehi bi bili boljši. Torej, kaj še potem razmišljamo! Ali kljub stabilizacijskim prizadevanjem kakovost in gospodarnost nista zadostna argumenta za uresničitev sicer proučenih zamisli?

Dejavnost vrhunškega športa daje vtis, da ga razvijamo zgolj zaradi rezultatov, ki pa vedno ne morejo biti gibalo vse aktivnosti. Hkrati pa zanemarjamo zagotavljanje pogojev za doseganje vrhunskih rezultatov. Vrhunski športniki niso rekreativci, ki se morda tedensko sestajajo. Vrhunski športnik je garač — šestkrat tedensko po več ur dela verjetno ni več le ljubiteljstvo. V današnjem sistemu pa fi-

nanciranje takega dela ne prenese neskončnega števila panog v prioriteti. Tako se vedno sučemo okrog selekcij v posamezni panogi, koliko jih bomo ali ne bomo sofinancirali, ker ni dovolj sredstev.

Zastavlja se vprašanje, če je »zasnova« v današnjih časih še umestna in ali morda ne zahteva popravkov. Seveda velja upoštevati dveletni cikel, ki se meri za zimske športe od maja, za ostale pa od septembra dalje. Vrhunski šport ima dimenzije profesionalnega športa in bi ga veljalo kot takega tudi obravnavati; denarno in miselno. Sicer ni pričakovati rezultatov.

Načelo financiranja je delna pomoč pri izvajanju PROGRAMOV, nikakor pa da ZTKO pokriva celotne stroške določene panoge. Zato je tako pogosto prisotna dilema: sofinanciranje vseh ali le nekaterih prioritetenih panog. Torej bi morali zmanjšati število prednostnih panog. Šiškarji jih imamo kar deset, večina pa se navdušuje za največ pet, pa še teh ne bi mogli materialno tako podpreti, da bi lahko od njih zahtevali boljše rezultate.

Na drugi strani pa je čutiti povsem drugačno gledanje, češ, podpreti moramo množične športe, rekreacijo, saj je v tem delu športa vključenih največ otrok in mladine, za katere starši dajejo določene odstotke od svojih osebnih dohodkov. Začaran krog. In ni je skupine ali uresničljive zamisli, ki bi presekalata taka ali drugačna stališča, dokazovanja, prepričanja in našla ustrežnejšo rešitev.

Februarja se bosta sestali skupščina SI-TEKS in zatem še ZTKO v naši občini. Obe

KATEGORIZIRANI IN PERSPEKTIVNI ŠPORTNIKI V OBČINI LJUBLJANA — ŠIŠKA

po panogah, ki so razvite v naši občini, primerjalno z drugimi občinami v Ljubljani

Zap. št.	PANOGA	1982				1983				SKUPAJ 1982		SKUPAJ 1983									
		zasl.	medn.	zvezn.	persp.	zasl.	medn.	zvezn.	persp.	Š	LJ	Š	LJ								
		Š	LJ	Š	LJ	Š	LJ	Š	LJ	Š	LJ	Š	LJ								
1	ALPINIZEM	-	-	1	-	4	2	3	-	1	-	5	3	1	3	2	8	6	7		
2	ATLETIKA	-	-	1	-	6	2	6	-	-	1	-	4	2	10	2	13	2	15		
3	AVTO MOTO	-	-	-	10	4	-	-	-	-	4	2	13	4	-	10	4	17	6		
4	BALINANJE	-	-	-	1	-	-	3	-	-	-	-	1	-	1	1	3	2	1		
5	KAJAK KANU	-	1	-	2	4	3	-	3	-	-	2	4	5	1	3	4	9	5	10	
6	GIMNASTIKA ŽENSKE	-	-	-	4	1	5	4	-	-	-	4	1	4	5	9	5	8	6		
7	JUDO	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	2	-	1	-	1	-	3	-		
8	KEGLJANJE	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	2	2	2	2	4	4		
9	KOŠARKA Ž + M	1	-	1	-	13	-	-	1	-	1	12	1	11	2	15	-	24	4		
10	KOTALKANJE	-	-	-	1	-	3	-	-	-	-	2	-	3	-	4	-	5	-		
11	NAMIŠNI TENIS	-	-	-	2	-	2	-	3	-	-	2	-	4	-	4	-	7	-	10	
12	PLAVANJE	-	-	-	5	-	-	4	-	-	-	1	-	11	-	2	-	9	-	14	
13	RUGBY	-	-	-	4	-	2	-	-	-	-	2	-	4	-	6	-	6	-		
14	SABLJANJE	-	-	-	-	-	3	2	-	-	-	1	-	6	3	3	2	7	3		
15	SMUČANJE NA VODI	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	2	2	-	3	-		
16	TENIS	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	1	-	1	-		
SKUPAJ		1	1	2	11	38	20	19	30	11	1	5	9	46	35	39	35	60	62	91	80
SKUPAJ MESTO		2		13		58		49		2		14		81		74		122		171	

bosta sprejemali načrt dela za leto 1983. Pripravljali gradiv za obe skupščini se upravičeno boje priti na zbor športnih delavcev, ker ne bodo mogli ustreči vsem. Vsak delegat zagovarja svojo pot, pot panoge, ki jo zastopa. Kako pa uskladiti želje z možnostmi, se le redki vprašajo, ko pripravljajo govore na najvišjem zboru porabnikov ali izvajalcev!

Leto 1983 naj bi bilo prehodno obdobje, ko bodo pripravili razni odbori in komisije dokončne predloge za način financiranja športne dejavnosti pri nas. Maja se bo treba odločiti, kako sofinancirati zimske športe, septembra pa še druge. Nekateri menijo, da bi z morebitnim črtanjem nekaterih selekcij v panogah le še podaljšali agonijo (torej ne gre za črtanje selekcij, ampak kar celotne panoge), drugim panogam pa dali več materialnih možnosti za razvoj, ki pa ga morajo v dogovorjenem časovnem obdobju dokazati.

Delegati bodo imeli izredno zahtevno nalogo pri odločanju o smeri razvoja vrhunškega športa pri nas. Izhajamo namreč iz predpostavke, da moramo omogočiti redno vzdrževanje objektov in delovne opreme društev, vzporedno s tem pa tudi zagotoviti sredstva za osebne dohodke profesionalnih delavcev, ki jih zahteva vzdrževanje objektov.

Imamo vrsto objektov, ki niso najbolj izkoriščeni. Vključno s HALO TIVOLI. Le kako uspešno urejajo te stvari v drugih mestih SFRJ? Verjetno se vedejo bolj poslovno in ne priznavajo posebnih prednosti pri oddajanju objektov. Pomembni so poslovni rezultati dvorane, sicer ta ne more živeti in predstavlja večno breme, ki se ga vsi otepajo. Zato gre precejšen del sredstev za življenje hale, namesto da bi si ta denar porazdelili športniki.

Poseben problem predstavlja tudi poslovanje društev. SDK zahteva podobno poslovanje kot za organizacijo združenega dela. Čudno, da za poslovanje obrtnikov še vedno zadošča preprosto vodenje finančne dokumentacije, pa je vse v redu. Morda bi podoben sistem zadoščal tudi za naše ljubiteljske športne organizacije? Poslovanje smo tako zapletli, da zaradi tega izgubljaljo še taki navdušenci voljo do dela v društvih. Delegatski sistem je odgovoren, zapleten, dolgotrajen in zahteva vpetost vseh elementov v samoupravnem procesu. Z nepotrebnim sestankovanjem in zapletanjem pa jemljemo že tako dragoceni prosti čas za kvalitetno delo z otroki in mladino. Zato velja preseči dosedanje prakso vsaj na nekaterih področjih dela v društvih, zvezah in telesih. Prej ali slej se bomo morali odločiti za korenite spremembe ter pokazati, kaj je kakovost dela, kakšne cilje želimo doseči in koliko smo jih sposobni uresničiti. Gospodarsko stanje nam ne dovoljuje trošenja sredstev, kot smo bili tega morda vajeni ponekod doslej. Pa tudi precej več članarine bomo morali zbrati v vseh društvih, in ne le pri rekreativnih organizacijah. Starši se bodo morali verjetno še dodatno odrezati, če bodo hoteli svojim otrokom omogočiti sodelovanje v dražjih športnih panogah. Ponekod krijejo starši stroške v celoti, odvisno od razširjenosti panoge, pomembnosti v okolju, kjer jo gojimo itd. Šolska športna društva bi lahko odigrala pomembnejšo vlogo ob drugačni organiziranosti in drugačnem financiranju tudi izvenšolskih športnih dejavnosti. Številne so še možnosti za kvalitetnejše izvajanje programa v vseh društvih oziroma osnovnih telesno-kulturnih organizacijah.

Toliko v premislek pred odločitvami na občinskih skupščinah telesnokulturnih delavcev.

Iščemo najboljšo KS v športni rekreaciji

Katera KS bo najboljša?

V letu 1982 je v Sloveniji bila prvič akcija »Iščemo najboljšo krajevno skupnost v športni rekreaciji«. Za začetek je sodelovalo 231 vaških in mestnih krajevnih skupnosti.

V naši občini je izpolnjeni vprašalnik z vsemi potrebnimi podatki vrnilo le 9 krajevnih skupnosti. Po pregledu doseženih rezultatov in ovrednotenju po kriterijih je za najboljšo mestno KS bila izbrana KS Medvode, za najboljšo vaško pa Trnovec — Topol.

Ti dve krajevni skupnosti sta bili predlagani v nadaljnje tekmovanje na ravni republike, kjer sta dosegli več kot dobre rezultate v tako številni konkurenci. KS Medvode je v svoji kategoriji zasedla 9., KS Trnovec — Topol pa 16. mesto.

Akcija letos ponovno teče. V februarju zbirajo rezultate v krajevnih skupnostih. V marcu bodo znani dosežki in rezultati v občini, maja pa bodo znani rezultati po vsej Sloveniji.

Vse krajevne skupnosti v Šiški so dobile vprašalnik, sedaj pa je naloga komisij za šport in rekreacijo v posameznih KS, da organizirajo zbiranje podatkov. Pri tej nalogi jim pomagajo osnovne telesnokulturne organizacije, OO ZSMS, SZDL in druge organizacije v KS. Pomembno vlogo morajo odigrati društva Partizan, saj je Partizan Slovenije nosilec akcije v republiki. Vse vprašalnike zbirajo na ZTKO Ljubljana Šiška, kjer bodo ovrednotili rezultate in najboljši krajevni skupnosti predlagali za nadaljnje tekmovanje.

Vinko Jurjec

Prvenstvo Ljubljane v malem nogometu

Moštvo Cicero 2-2 je postalo prvak prvega zimskega prvenstva Ljubljane v malem nogometu. Štirje dnevi malega nogometa v hali Tivoli so navdušili tako igralce 32 ekip kot tudi številne ljubitelje te športne zvrsti. Ob sodelovanju vseh petih ljubljanskih ZTKO so prvenstvo Ljubljane pripravili prizadevni člani nogometnega kluba Medvode ob svojih 30-letnici.

Novi uspehi namiznoteniških igralcev Ilirije

(jk) Namiznoteniški klub Ilirija niza uspeh za uspehom v republiških in regijskih tekmovanjih, kjer nastopa z vrstami obeh spolov vseh starostnih razredov. Vsekakor najbolj odmevne so zmage moške ekipe, ki igra v I. A republiški ligi ter je ta čas na vrhu lestvice brez izgubljenega srečanja. Ilirijani, za katere igrajo Tomaž Založnik, Hinko Zajtl, Igor Kohne, Jani Uranič in Jani Koman, trkajo na vrata medrepubliške lige — zahod, ki se bo v prihodnji sezoni imenovala druga zvezna namiznoteniška liga.

Nekoliko manj uspešno igrajo dekleta, ki pa so si v drugi skupini prvenstva SRS I. A republiške lige že zagotovila najmanj 5. mesto ter s tem tudi obstanek v družbi najboljših. Ker pa je ekipa mlada, še veliko obeta ter je uvrstitev zaslužena in pričakovana. Nastopajo Anja Černe, Tanja Ban, Janja Novak in Olivera Pavlica.

Ženska ekipa Ilirije je v isti sestavi, kot je navedena zgoraj, postala še prvak MRNTZ Ljubljana pri mladinkah ter se je uvrstila v finale republiškega prvenstva v Izoli. Mlade igralke so doslej tudi več zelo dobrih posamičnih uvrstitev na prvenstvih regijskih zvez in republiških turnirjih.

»Zlatorogova« konferenca

Malo denarja — veliko muzike

(zb) Taborniki odreda »Zlatorog«, ki deluje v Litostroju, so se 12. januarja zbrali na programsko-volilni konferenci in pregledali delo v preteklem letu. To priložnost so izkoristili tudi za podelitev priznanj najprizadevnejšim članom odreda.

Po pregledu akcijskega in blagajniškega poročila so ugotovili, da so z minimalnimi sredstvi naredili sorazmerno veliko. Resda poletnega taborjenja tudi lani niso uspeli izpeljati, toda vzrok je v tem, da so člani odreda večinoma učenci ICL in to učenci iz drugih republik, te pa starši v času šolskih počitnic želijo imeti pri sebi.

Ugotovili so, da so dokaj dobro povezani z mladino in sindikatom Litostroja, nekoliko slabša pa je povezava s KS Litostroj, kar morajo vsekakor popraviti.

V razpravi je bilo poudarjeno, da je taboriška organizacija ena redkih organizacij, ki neguje in pogloblja resnično tovarništvo, kakor tudi to, da sta obstoj in širjenje zaradi večplastne vzgojne vrednosti potrebna.

In na koncu še vprašanje, ki ga je zastavil Pavle Stupnikar v razpravi: »Kako je možno s tako malo denarja uresničiti tako širok in obsežen program?« To pa v premislek vsem, ki poznajo taborniško organizacijo in njene denarne možnosti, kakor tudi vsem, ki financirajo taborništvo in druga društva.